

Antiikkiryhmät

KREIKKA

1. Uskonto
2. Taide
3. Tiede
4. Vapaa-aika

ROOMA

5. Uskonto
6. Taide
7. Tiede
8. Vapaa-aika

1. USKONTO - Kreikka

- **Ei moraalista, ei pelastusta tai tuomiota, ei elämää kuoleman jälkeen (Haadoksen vartioima alamaailmaan kaikki), ei pyhiä kirjoja**
- **Selityksiä;**
 - **luonnonilmiöille**
 - **ihmisten heikkouksille (intohimo)**
 - **miten saavuttaa hyötyä (hyvä onni tai sato jne.)**
- **Ei kirkkoa, oraakkelit neuvonantajina, ennustukset/ennusmerkit, jumalten tahto → kohtalo tärkeä**
- **Juhlat ja uhrit - uskonto osana**
- **12 olympolaista jumalaa, omat jumalat poliiksilla (+heerokset)**
- **animismia ja polyteismia -> jumalkultit, rituaalit, ihmisen kaltaiset**

5. USKONTO ROOMASSA

1. Perinteiset uskomukset

- Alkuun animismi ja polyteismi
- Monilla uskomuksilla (alunperin kotoisilla) valtiollinen rooli (Vesta)
- perhekeskeisyys

2. Lainaa Kreikan mytologiasta

- Ei oppirakennelmaa/pyhiä kirjoja
- Ei koskenut moraalia
- Palveli tämänpuolista – “kriisit”
- oraakkelit = auguurit

3. Keisarinpalvonta

4. Valloitetuilta kansoilta uusia

- itäiset rituaalit yleisiä
- toive päästä yhteyteen jumalan kanssa tuonpuoleisessa
- suosituimpia Egyptin Isis-kultti, Kybelen kultti (Vähä-Aasia) ja Persian mithraismi
- myös juutalaisuus ja kristinusko

5. Kristinusko

**Uskonnollisia juhlapäiviä
parhaillaan 135/vuosi**

5. Kristinusko Roomassa

Yksi idän kulteista

- Yksijumalisuus
- Paavalin ja Pietarin lähetysmatkat
- Ensimmäiset seurakunnat pian Jeesuksen jälkeen

Kieltäytyminen valtion tehtävistä

- Yhteiskunnallinen arvo ei merkinnyt mitään

Erityisesti köyhien ja naisten suosiossa

- Lähimmäisenrakkaus, väkivallattomuus, tasa-arvo

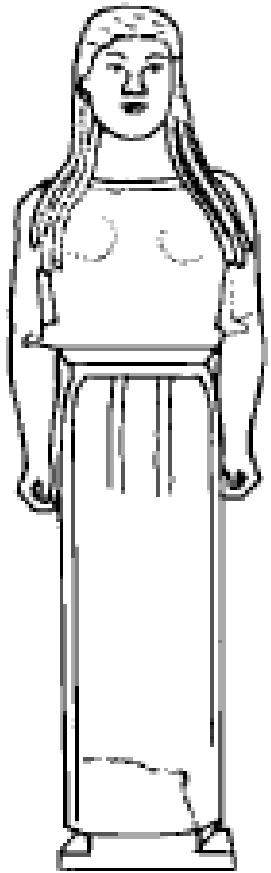
Eivät palvoneet keisaria

→ Kristittyjen vainot;

Vainot lopetettiin v. 313 ja kristityille uskonvapaus (Konstantinus)
Theodosius Suuri teki kristinuskosta valtionuskon 380-luvulla

2. Kreikkalainen kuvanveisto

Arkaainen tyyli

Klassinen tyyli

Hellenistinen tyyli

2. KUVANVEISTO - Kreikka

Arkaainen tyyli n. 800-500 eaa.

- Vakavaa
- Ihanteellisuus, jäykä asento
- Ilmeettömyys, karkea verhous
- muistuttaa egyptiläisiä kuvia
- liittyi lähinnä arkkitehtuuriin (temppelit)
- Kouros ja Kore
- Yli-inhimillisyys
- Uskonnollisuus
- Jumaltarut
- Olympialaiset
- Uhrin

2. KUVANVEISTO – Kreikka

Klassinen tyyli n. 500-323 eKr.

- Asennot luonnollisempia
- Yhä ihannoivia
- Anatomiset yksityiskohdat ja vaatetuksen kuvaaminen kehittyneempää
- Aiheena ihailut atleetit
- Hillittyä liikettä
- Syvästi inhimillistä
- Luonteeltaan humanistista, ei enää vakavuutta
- Tunteikas tasapaino, yksinkertainen ja jalo arvokkuus
- Myron, Polykleitos...

Praxiteles; Hermes

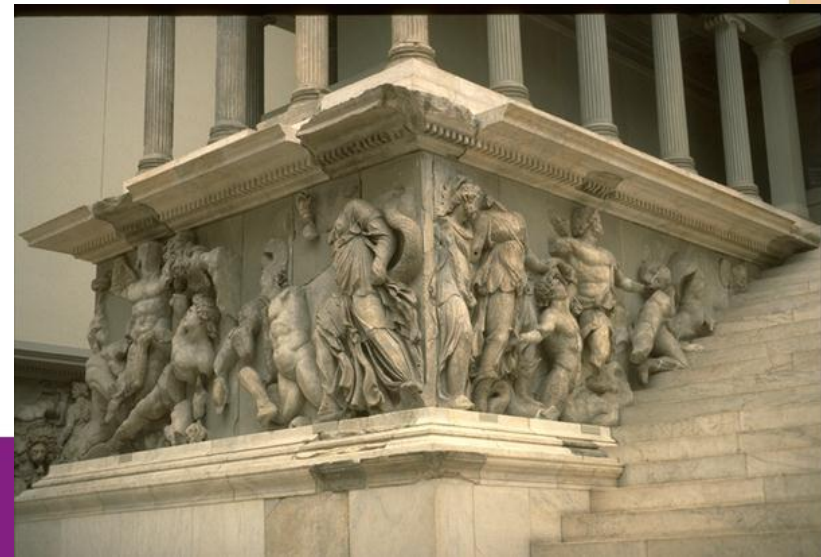

Feidias; Pallas Athena

2. KUVANVEISTO - Kreikka

Hellenistinen tyyli n. 323 –27 eaa.

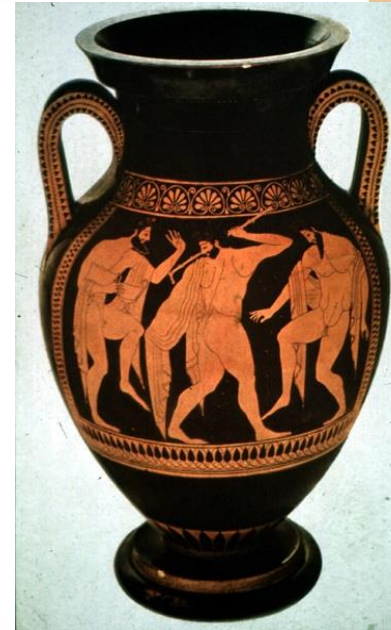
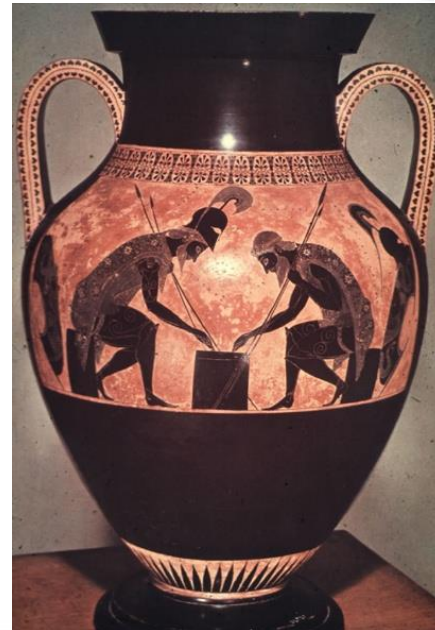
- Kosmopoliittista sekakulttuuria
- Anatomisesti tarkat ihmisfiguurit
- Hahmot rajuissa, aktiivisissa asennoissa
- Liioiteltu liike ja tunne
- Oikeita ja myyttisiä yksilöitä
- Zeuksen alttari Pergamonissa

2. MAALAUSTAIDE/ruukut - Kreikka

Arkipäivän elämä,
myyttiset tapahtumat

- Geometrinen tyyli n. 1100 eaa. alkaen
- Mustakuvioinen tyyli n. 700 eaa. alkaen
- Puna/Oranssi -kuvio n. 500 eaa. alkaen

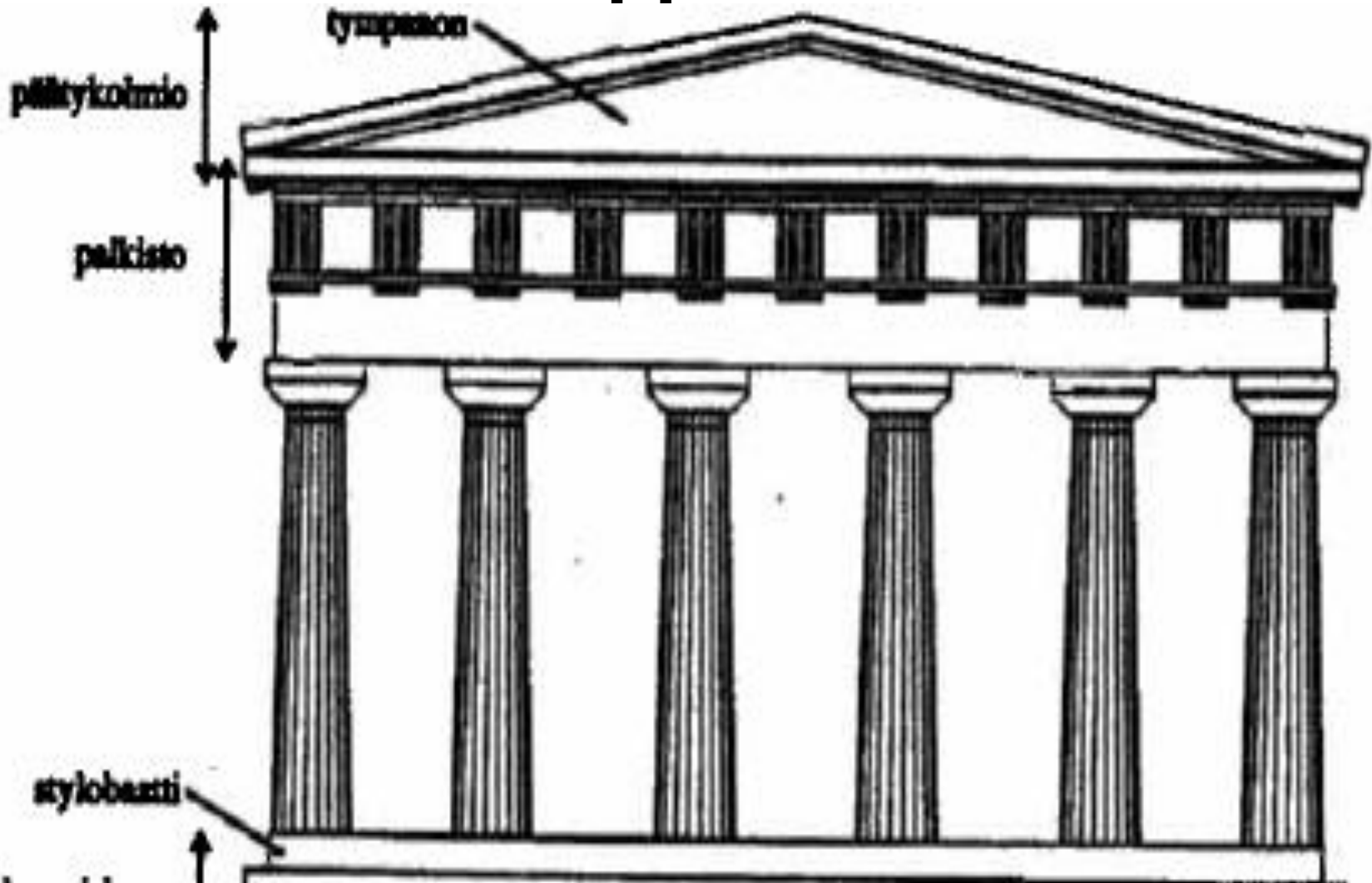

2. ARKKITEHTUURI - Kreikka

- **Temppeli/basilikat**
- **n. 600 eKr. alkaen**
- **kalkkikivi ja valkoinen marmori**
(puun jälkeen)
- **kalteva katto**
- **paksut pylväät tukemassa**
vaakatasossa olevaa palkkia
(friisi ja korniisi)
- **kokoontumispaikka, hallintoa ja**
palvontaa varten
- **akropolikset aluksi turvapaikkoja**

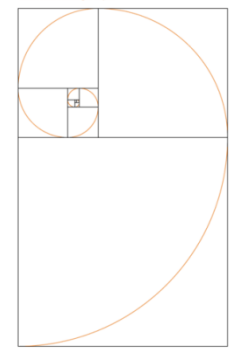
2. ARKKITEHTUURI - Kreikka klassisen temppelin rakenne

Parthenon alkuperäisessä asussaan ja nykyisin

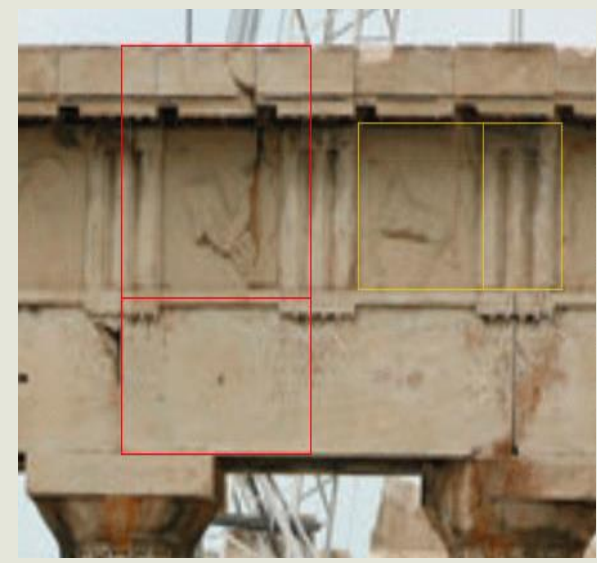
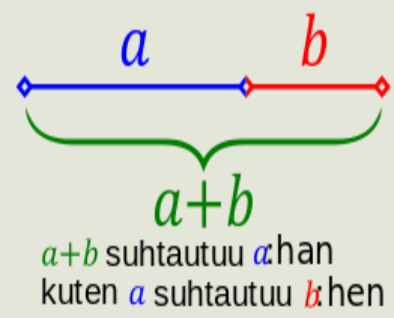
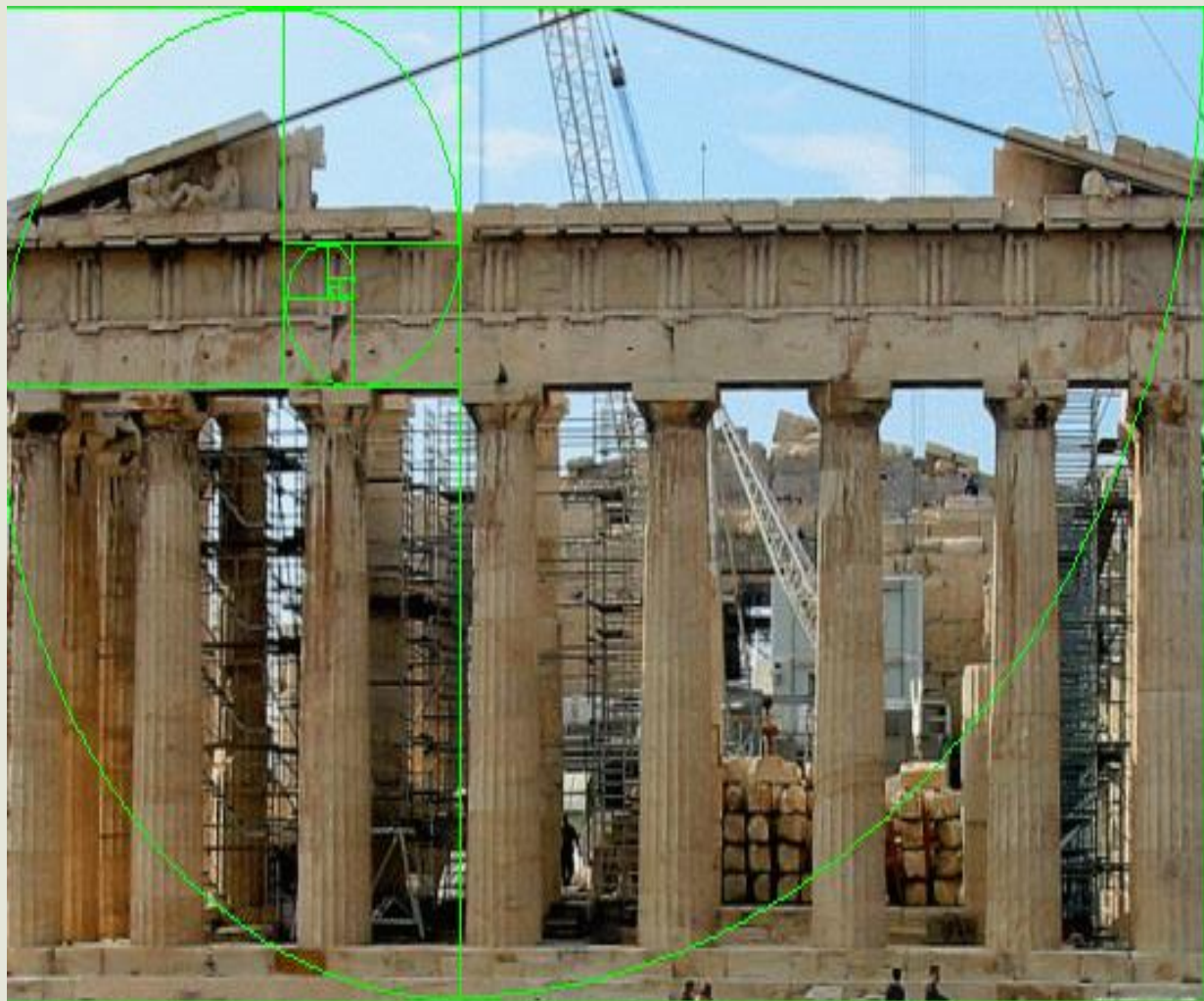

- Rakennettu Pallas Athenelle 448–437 eaa.
- Arkkitehdit Iktinos ja Kallikrates
- Kuvanveistäjä Feidias

Rectangles: 13, 21, 34, 55, 89, 144, 233, 377, 610, 987, 1597, 2584, 4181, 6765, 10946, 17711, 28657, 46368, 75025, 121393, 196418, 317811, 514229, 832040, 1346269, 2178309, 3542248, 5720557, 9272796, 14943555, 24214301, 39186079, 63401354, 102573215, 166010986, 268708971, 434790177, 703499153, 1138141856, 1841561453, 2980101809, 4818153266, 7801029739, 12619172993, 20419191902, 33038364895, 53457556807, 86496154702, 139955557197, 226453113904, 366408871101, 592854428299, 959260000400, 1551718429699, 2511978430100, 4063696859800, 6575675289900, 10639684541000, 17215362840900, 27855047131800, 45074731672700, 72929879813600, 117985027545500, 190914880359100, 308900907804600, 500000000000000

Kultainen leikkaus. Φ (fii) = 1,61803...

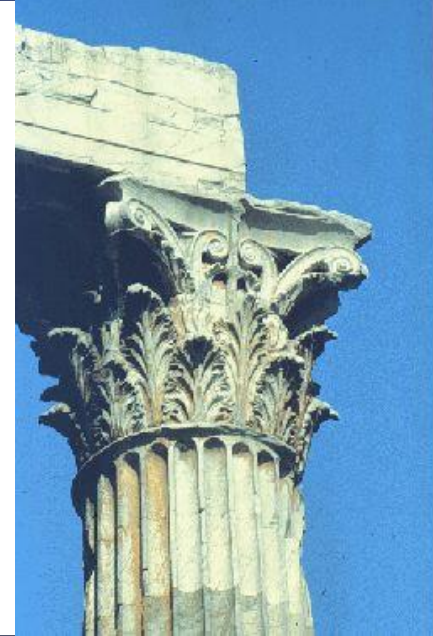
2. ARKKITEHTUURI - Kreikka

Kolme pylvästyyppiä;

**1. Doorilainen n. 600 eKr. alkaen;
yksinkertainen ja vankka, Kreikan
mantereella**

**2. Joonialainen n. 525 eKr. alkaen;
pidempi ja hoikempi, kapiteeli rulla
(pukinsarvet), Jooniassa ja Aigeian meren
saarilla**

**3. Korinttilainen n. 425 eKr. alkaen;
kapiteeli koristeellisempi, yleisempi
hellenistisellä kaudella**

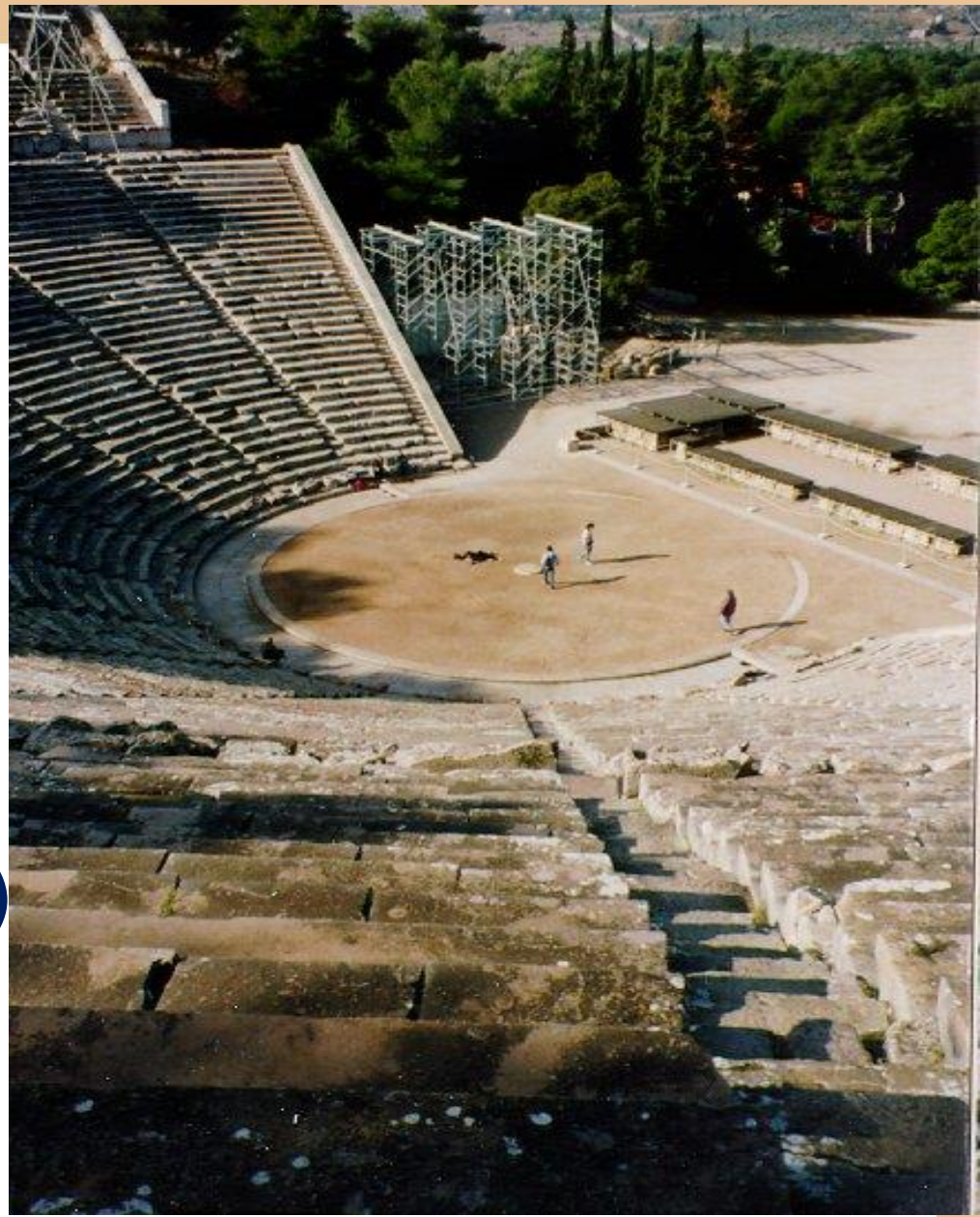

2. ARKKITEHTUURI

- Kreikka

Teatterit;

- ei holvikaarta
- orkestra,
puoliympyrän
muotoinen lava
- skene
(kulissi/pukuhuone)
- auditorium =
katsomo

6. KUVANVEISTO JA MAALAUSTAIDE - Rooma

- I. Alkuperäinen italialainen ja kreikkalaisten vaikutus
 - *Etruskien realismi (oikeat ihmiset ja tapahtumat, naturalismi, mytologia)*
 - *Kreikkalainen idealismi (myttiset kuvat, kauneus, ihanteellisuus)*
 - *Myöhemmin kristinuskon vaikutus*
- II. Freskot (seinämaalaukset) ja mosaiikit - lattiat ja seinät;
 - *mosaiikit (idästä) korvasivat maalauksen koristelun metodina n. v. 100*
 - *usein teatraalisia ja "impressionistisia"*
 - *illuusio kaukaisesta tilasta*
 - *Aiheet; myytit, taistelut, eläimet, arkipäivän elämä, erotiikka (jopa säädyttömät)*

6. Rooman taide 500 eaa - 500

Tasavallan aika

Varhainen imperiumi

Myöhäinen imperiumi

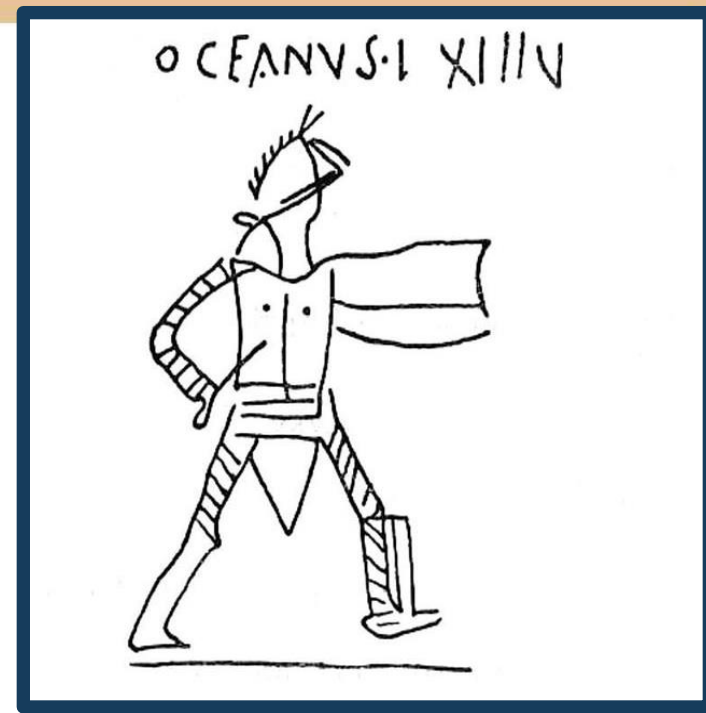
MOSA
CON
E GL

Tusc
Dall'
Già

Pompeji

- **vaalimainokset**
- **muotokuvat**
- **kapakoiden seiniin mainoksia**
- esim. prostituoidut tarjoavat palveluksiaan, eroottiset kuvat
- **graffitit**
 - **ylistetään suosikkigladiaattoria**

6. ARKKITEHTUURI - Rooma

Roomalaiset rakentamisen mestareita

- **Suuruus ja mahtavuus, käytännöllisyys ja kestävyys**
- **Sementti ja betoni**
- **Holvaustekniikka**
- **Pyöröholvi**
- **Tynnyriholvi**
- **Kupoli**
- **Pylväissä usein korinttilaiset kapiteelit**
- **sekatyylejä esim. toscanalainen**
- **Ruutukaava**
- **Tieverkosto n. 80 000 km, sillat**
- **Akveduktit (tuore vesi vuorilta)**
- **Viemäröinti**
- **Asunnot; insulat (vuokra-asuntokerrostalot), domukset (kaupunkien rikkaiden yksityistalot), villat (maaseudun rikkaat)**

6. Roomalainen betonirakentaminen

Rooman Colosseumin betoninen ja tiilinen rakenne on paljastunut alkuperäisten, jo kadonneiden, marmorilevyjen alta.

- **Tempppelin cellan pilasterit (pylväät) eivät ole kantavia, vaan rakennuksen kantavia rakenteita ovat betonista valetut seinät.**

6. Julkinen rakentaminen - Rooma

**Diocletianuksen
kylpylä: kylmien
kylpyjen huone**

**Nykyään Rooman
Santa Maria degli
Angeli -kirkko.**

Basilika

**Santa Sabinan
varhaiskris-
tillinen kirkko
valmistui 300-
luvun lopussa.**

3. TIEDE - Kreikka

- **Joonian luonnonfilosofit 600-400-l eKr.**
- **Järki apuna luonnon selittämisessä**, miettimisen kohteina fysiikan perusasiat, miten maailma/ihminen/luonto toimii
 - Thales – kaiken alkuna vesi
 - Anaksimenes - jonka mukaan kaikki aine on eri tavoin harventunutta tai tiivistynyttä ilmaa.
 - Anaksimandros – kaksi perustilaa; kiinteä (kylmä) ja lämmin (juokseva), korvasi veden abstraktilla äärettömän ajatuksella
 - Herakleitos - maailmankaikkeuden vaihtelevaisuus ja katoavaisuus, "*kaikki virtaa; samaan jokeen ei voi astua kahta kertaa*".
 - Pythagoras; kaikkeus on lukuja, $c^2 = a^2 + b^2$
 - Ksenofanes - uskoi kaiken syntyneen vedestä. Hän vastusti myös perinteistä, Homeroksen ja Hesiodosin esittämää jumalakäsitystä, "*jumala on persoonallinen voima, joka asuu kaikessa*"
 - Muut elealaiset (ontologia – filosofia erilleen luonnontieteestä) mm. Parmenides (olevainen), Zenon (liike), Anaksagoras (kaikki on alkuaineiden yhtymistä ja eroamista)
 - Empedokles (n. 483 - 423 eaa.), joka määritteli neljä alkuelementtiä: maa, vesi, ilma ja tuli; osoitti, ettei ilma ollut tyhjyyttä vaan näkymätöntä ainetta.
 - Demokritos - atomioppi

3. TIEDE – Kreikka: FILOSOFIA

- **Sofistit** – puhetaidon opettajat, ihminen huomion kohteena, retoriikalla käytännön tarve vallan saamiseksi
 - Ensimmäisiä tietoteoreettisia skeptikkoja.
 - Ensimmäisiä kielitieteilijöitä.
 - Protagoras; "*Ihminen on kaiken mitta*".
 - Gorgias (n. 483-376 eaa.): "*Mitään ei ole olemassa, ja jos onkin, siitä ei voi saada mitään tietoa, ja jos saadaankin, sitä ei voida välittää muille.*"
- valmistivat antiikin filosofeja käsittelemään luonnon sijasta myös ihmisiä
- poliitikkojen tarpeisiin
- muuttui lopulta saivarteluksi

3. TIEDE – Kreikka: FILOSOFIA

”Kolme suurta”

– Sokrates (469-399 eKr.)

- haastoi yleiset moraaliset käsitykset
- etiikka, retoriikka, asioiden ymmärtäminen, kriittinen ajattelu
- filosofi, joka siirsi filosofian painopistettä etiikan suuntaan hyveen ongelmaa tutkimalla.
- Sokrateelle tyypillinen argumentointimuoto oli kysymysten ja vastausten avulla käyty dialogi, jossa ihmisiä provosoitiin ajattelemaan itse.
- Sokrates uskoi lujasti järkeen ja vastusti sofistien skeptisyyttä.

– Platon (427-347 eKr.)

- ihannevaltio
- teoria "perimmäisestä olevaisuudesta" eli aineettomien ideoiden maailmasta, jota aistimaailma vain heijastelee.
- Moraalifilosofiassa Platon yhdisti - Sokrateen tavoin - tiedon, hyveen ja onnellisuuden, lisäksi järjen korotus.
- Platon perusti 387 eaa. Ateenan akatemian, joka pysyi instituutiona pystyssä aina vuoteen 529 asti, jolloin se suljettiin pakanallisena [ks. Justinianus].

– Aristoteles (384-322 eKr.)

- tiedon järjestäminen, kerääminen ja luokittelu -> yhtenäinen tiedonjärjestelmä
- empiirinen tiede
- politiikka – keskiluokka paras hallitseva luokka

3. TIEDE – Kreikka: FILOSOFIA

- **Kyynikot - Diogenes**

- Hyve on täydellistä vieroittautumista mahdollisimman monista tarpeista
- Halveksuva suhtautuminen, pilkallinen ylemmydentunto

- **Stoalaisuus - Zenon**

- Itsensä hillintä
- Luonnonlait, maailmassa jumalallinen järjestys, mielentyyneys

- **Epikuroalaisuus - Epikuros**

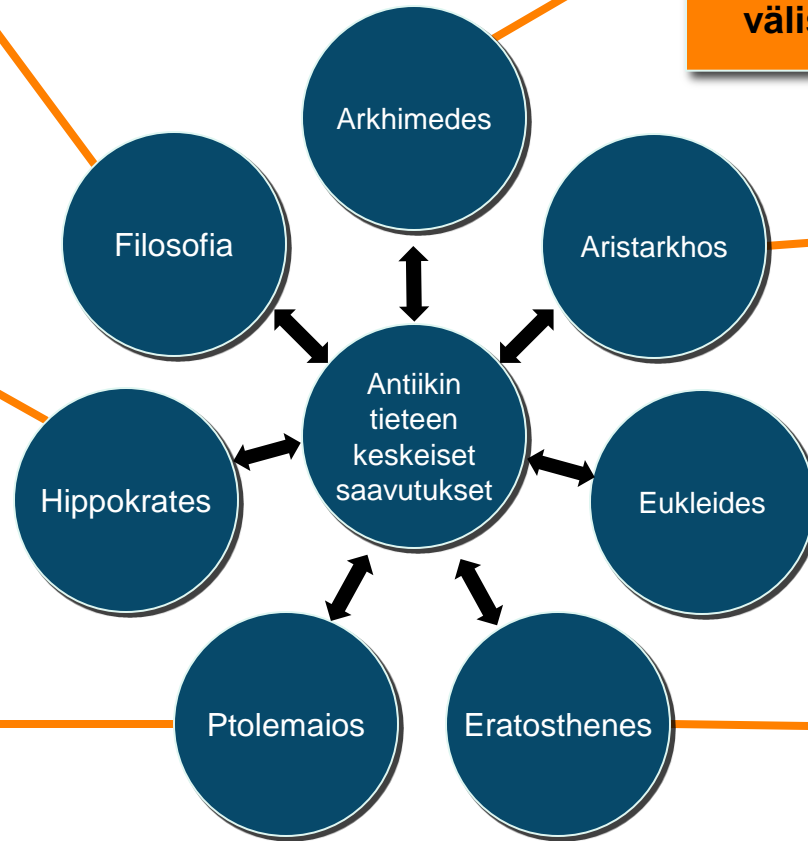
- Mielihyvän saavuttaminen (henkisen), onnellisuus
- vain aine on todellista(atomeita) -> sielu, jumalat myös
- kuolema on palaamista tyhjyyteen

- **Skeptikot - Pyrrhon**

- Epäilivät kaikkea, logiikka ei kerro totuutta
- mahdotonta tuntea asioiden todellinen luonne

3. TIETEET - Kreikka

- matemaatikko
- useita teknisiä keksintöjä, kuten vesiruuvi ja erilaiset sotakoneet
- Arkhimedeen laki
- valmisti planetaarion
- Määritteli pallon ja sylinterin pinta-alan, ympyrän kehän ja halkaisijan välisen suhteen.

- tähtitieteilijä
- Planeetat kiertävät aurinkoa, eivät maata.

- Geometrian oppikirjaa käytetty nykypäiviin asti.

- tähtitieteilijä, matemaatikko
- Laski maapallon ympärysmittan.

- luonnonfilosofit
- sofistit
- epikurolaisuus, stoalaisuus
- Sokrates, Platon, Aristoteles

- lääketiede
- Hippokrateen vala
- Lääketiede perustui havaintoihin. Hellenistisellä kaudella ihmisruumiin leikkauksilla lisättiin anatomian ja fysiologian tuntemusta.

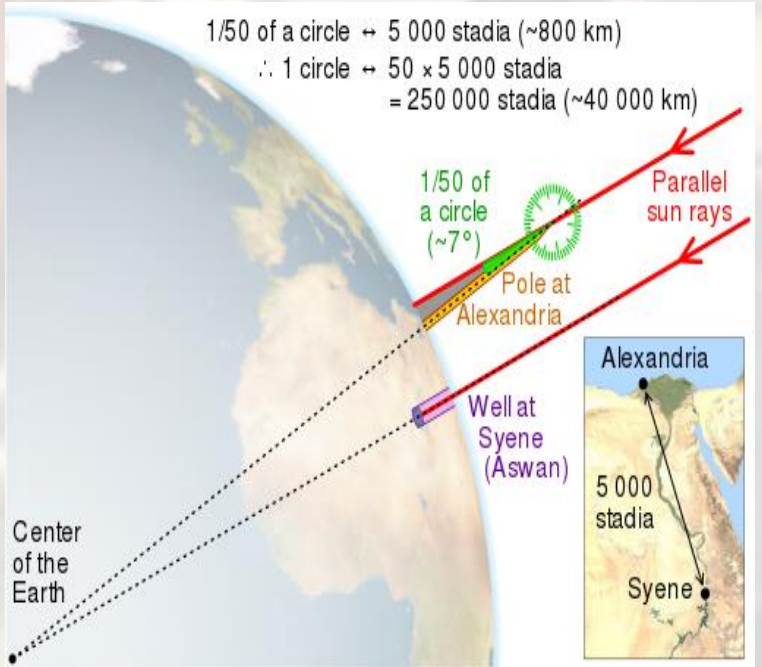
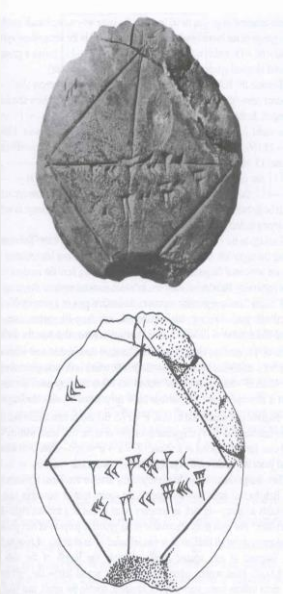
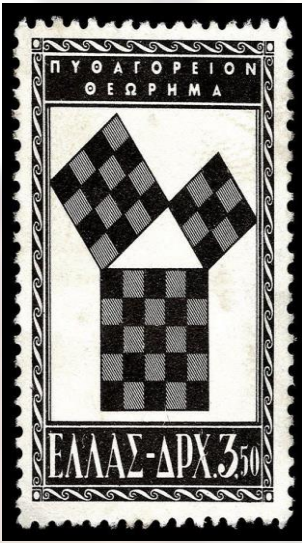
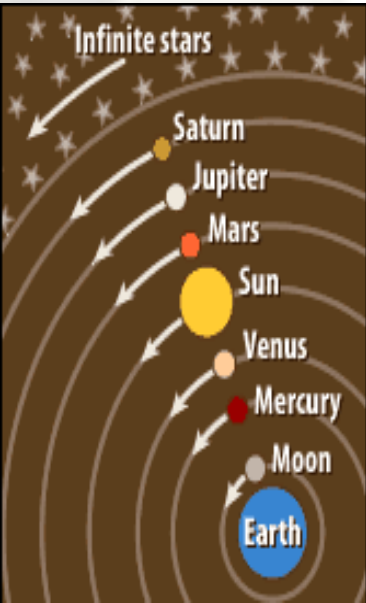
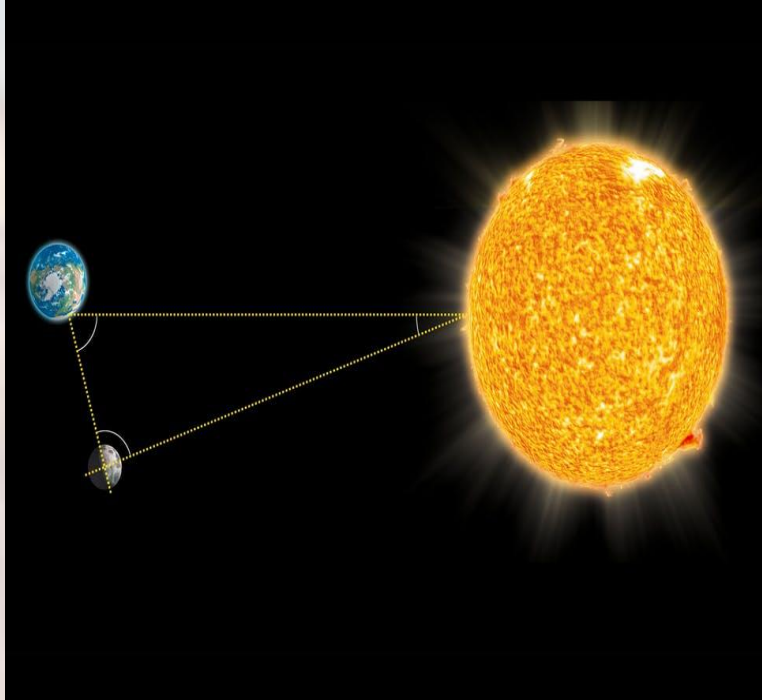
- tähtitieteilijä
- Esitteli maakeskeisen (geosentrisen) maailmankuvan, oli hallitseva keskiajalle asti.

YHDISTÄ TIEDEMIES JA AJATUS TOISIINSA. NIMEÄ TIETEENALAA!

Muita tiedemiehiä esim.

- **Pythagoras** (matemaatikko, filosofi)
- **Aristarkhos** (tähtitieteilijä):
 - Aurinkokeskeinen (heliosentrinen) maailmankuva
 - Laski maan etäisyyden auringosta
- **Eratosthenes** (maantieteilijä, matemaatikko)
 - Laski maan ympärysmitan
- **Ptolemaios** (tähtitieteilijä)
 - Maakeskeinen (geosentrinen) maailmankuva

3. LÄÄKETIEDE JA LUONNONTIETEET - Kreikka

- **Eudoksos** – integraalilaskenta, numerot, pinta-alat
- **Eukleides** – geometrian isä (janat, suorat kulmat)
- **Apollonios** – geometria (ellipsi, paraabeli...)
- **Arkhimedes** – painopiste, hydrostaatiikka, piin tarkka arvo, taljat, vivut, polttopeili, hydraulinen ruuvi jne.
- **Heron** – höyrykone, mekaniikka, hydrauliiikka
- **Hippokrates** – sairauksien selitykset, neljä elämän nestettä
- **Herofilos** – anatomia ihmisiä leikkelemällä
- **Eratosthenes** – maapallon ympärysmitta, maailman kartta, vuosi
- **Aristarkhos** – maa kiertää aurinkoa
- **Hipparkhos** – tähtiluettelo, astrolabi, kuun kiertoaika, kuun ja auringon etäisyydet maasta, vuoden pituus
- **Ptolemaios** – maakeskeinen planeettasysteemi, tietosanakirja
- **Theofrastos** – kasvien luokittelu ja mineralogia
- **Pausanias** – Kreikan kulttuurihistorian kuvaus
- **Historioitsijat;**
 - **Thukydides** – Peloponnesolaissodat
 - **Herodotos** – Persialaissodat

Lääketiede
Maantiede
Matematiikka
Fysiikka
Tähtitiede
Historia

Hypatia, filosofi ja matematiikkaopettaja

7. Rooman kirjallinen kulttuuri, tiede Kreikka esikuvana

- **Tieteessä käytännölliset tarkoitukset:**
 - **kirurgia, hygienia, rakentaminen...**
- **Filosofiassa uskonnon ohella eniten jäljittelyä kreikkalaisilta:**
 - **ei omia oppisuuntia, stoalaisuus eniten roomalaisten hyveiden mukainen.**
- **Kirjallisuudessa roomalaisen yhteiskunnan ja moraalin kohottaminen olivat tärkeitä!**

7. Tiede - Rooma

Käytännölliset tarkoitukset

- kirurgia, hygienia, rakentaminen...

- **Vitruvius: Arkkitehti, *De architectura libri decem***

- **Plinius: Luonnontieteilijä - *Naturalis Historia***

germaanisotien historia

- **Strabon: maantieteilijä, *Geografia* (kreik.)**

- **Galenos: kuuluisin lääketieteen edustaja**

- **anatomi**, fysiologiaa, patologiaa, sairaanhoitoa, hygieniaa ja dietetiikkaa

- **Hypatia: ens. tiedenainen, matemaatikko, astronomi**

- **Ptolemaios: Astronomi - kaikki kiertää maata (kreik.)**

G. PLINII SECUNDI
**NATURALIS
HISTORIÆ,**

TOMUS PRIMUS.

Cum Commentariis & adnotationibus HERMOLAI
BARBARI, PINTIANI, RUENANI, GELENI,
DALECHAMPII, SCALIGERI, SALMASII,
IS. VOSSII, & Variozum.

*Accedunt præterea varia Lectiues ex MSS. compluribus
ad oram Paginarum accur. te indicata.*

Item JOH. FR. GRONOVII Notarum Liber Singularis
ad Illustrand. Virum *Fabianus Capitanus.*

LUGD. BATAV. } Apud HACKIOS, A°. 1669.
ROTTERODAMI }

7. AJATTELU, FILOSOFIA, KIRJALLISUUS

VERGILIUS

- eepinen runoilija, ylisti maanviljelyä ja Rooman tulevaisuutta
- Aeneas keisari Augustuksen käskystä (kansalliseepos) = Odysseuksen vastine

HORATIUS

- runoilija, satiirikko, runousopin tuntija
- kohtuullisuus ja yksinkertaisuus
- inhosi politikointia, ”*carpe diem*”

OVIDIUS

- rakkausrunoja ja mytologiaa (Rakastamisen taito)

CATULLUS

- rakkausrunot ja herjarunot

TACITUS

- historioitsija ja kulttuuriantropologi
- kirjoitti Rooman ja sen kansojen historiaa (Annales, Germania) – *Fennit!*

LIVIUS

- Rooman historia

**Moraali ja yhteiskunta
olivat tärkeitä!**

7. KIRJALLISUUS

Uskonnon ohella eniten jäljittelyä kreikkalaisilta. Ei omia oppisuuntia.

CICERO

- poliitikko, asianajaja, filosofi, kirjailija, kielitieteilijä
- humaani, käytännöllinen elämänviisaus, stoalainen
- yhteinen laki ja oikeudenmukaisuus (YK:n ihmisoikeudet)

SENECA

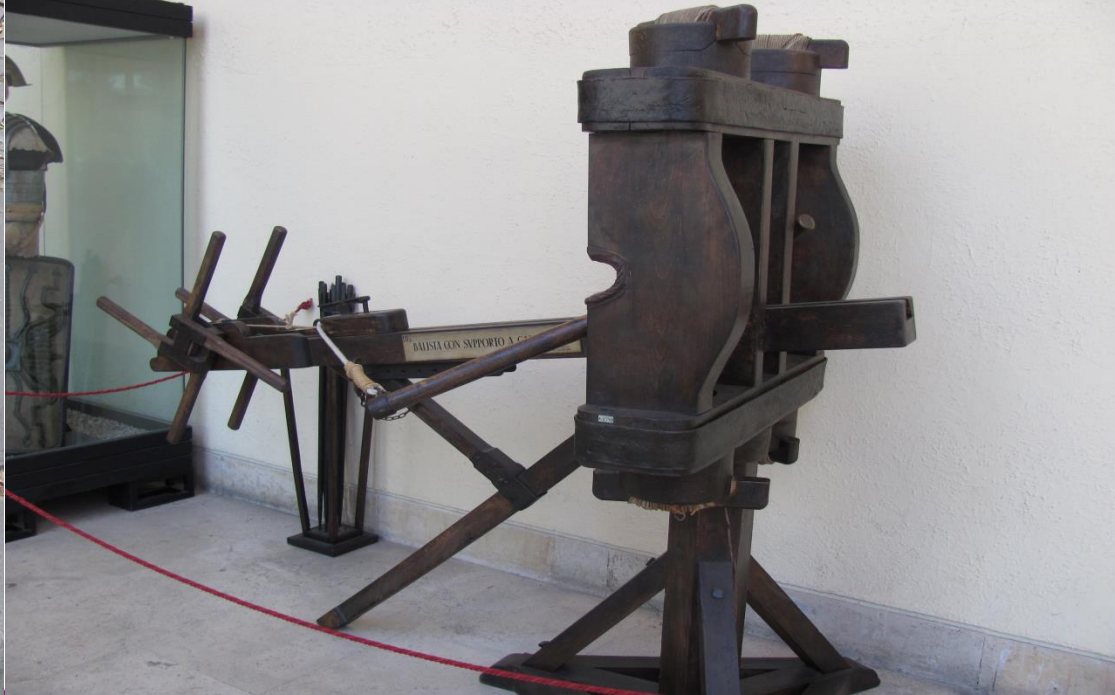
- filosofi, stoalaisuus, ”kristillisiä” ajatuksia (myös tragedioita)
- Neron opettaja
- ”ei ollut suurta neroutta ilman hulluuden osuutta”

LUCRETIUS (”Maailmankaikkeudesta” *De rerum natura*)

- runoilija ja filosofi (opetusrunoelmat)
- edisti Demokritoksen atomioppia ja epikurolaista filosofiaa
- yritti vapauttaa ihmiset yliluonnollisuuden pelosta

PLOTINOS

- kreikkalainen filosofi Roomassa, uusplatonismi
- on olemassa kaikkein ylin, täydellisesti tuonpuoleinen *Yksi*, joka on kaiken olemisen ja ei-olemisen kategorioinnin ulkopuolella

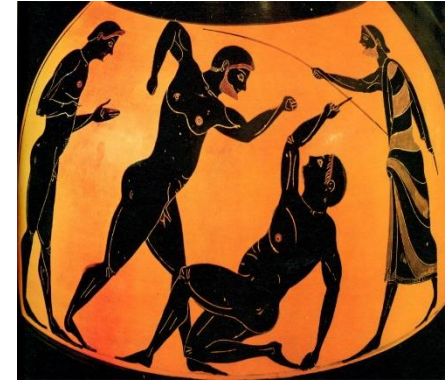
Urheilu antiikin Kreikassa

”Mainett’ ei uroll’ uljaampaa ole maill’ eläessään,
kuin mink’ ansaitsee käsi vahva ja jaksava jalka.”

Homeros: *Odysseia*

4. VAPAA-AIKA ja URHEILU – Olympian kisat

- **uskonto; jumalten ja sankarien kunniaksi – tavoitteena täydellistyminen**
- **sotataitojen harjoittaminen**
- **poliksien kilpailu**
- **viihdettä**
- **aluksi yläluokan harrastus**
- **tulos ei tärkeintä, vaan voitto**
- **Kilpailuissa; valaseremonia, uhraaminen Zeukselle, yhteiset ateriat, voittajien juhlakulkueet ja palkitsemiset**
- **palkintoina voitonseppele ja nauhat – kotikaupunki saattoi palkita rahallisesti**
- **alkoivat 776 eKr., Theodosius lakkautti 393 jKr.**

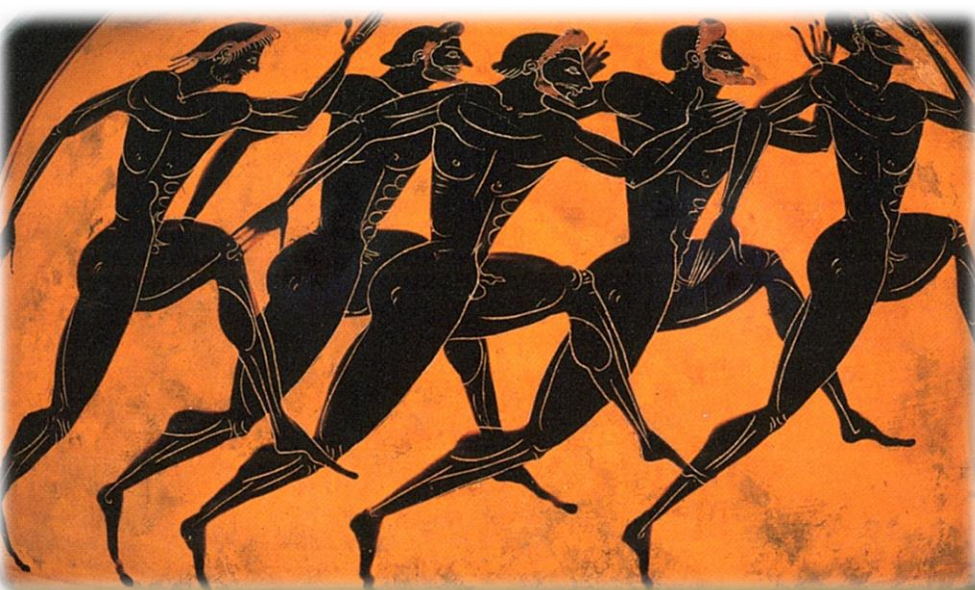
Lajit - aluksi vain juoksut:

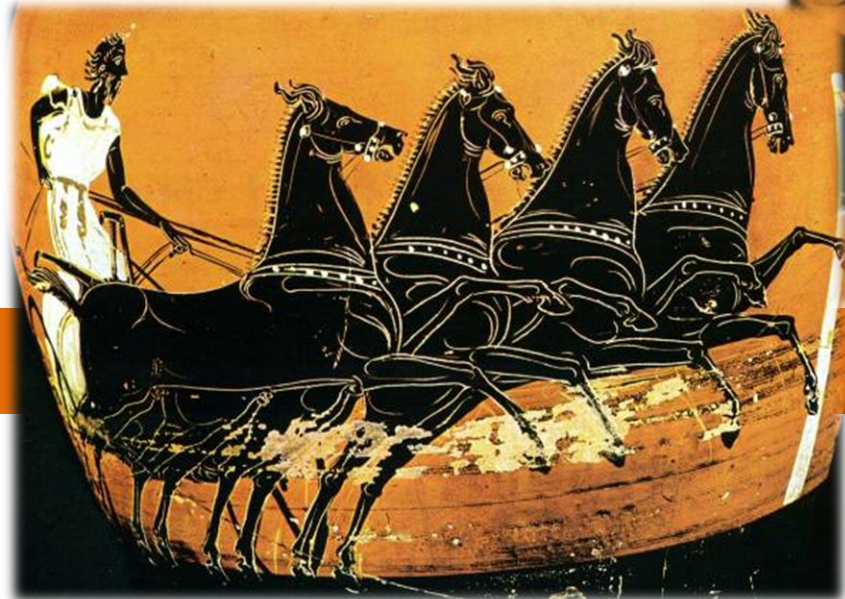
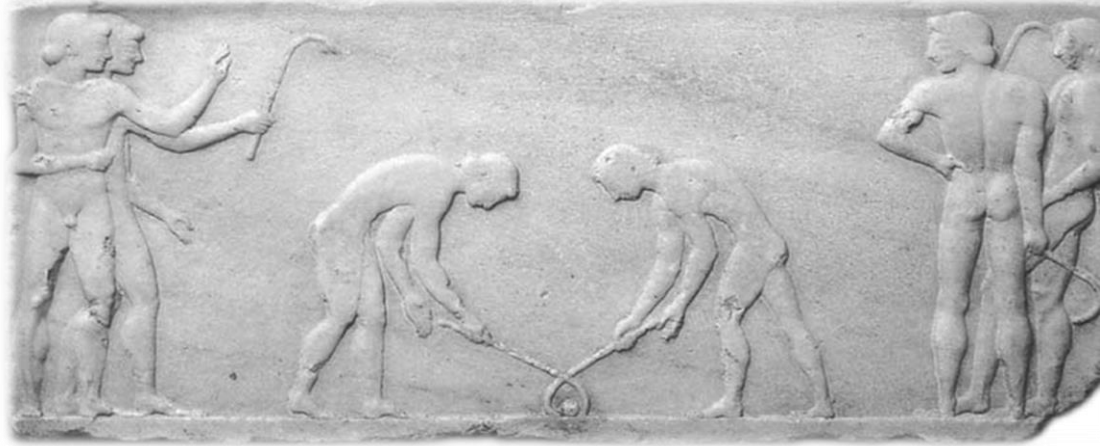
- **24, 2 ja 1 stadionia sekä juoksu sotavarustuksessa**
- **5-ottelu; kiekonheitto, pituushyppy, keihäs, juoksu ja paini**
- **myös nyrkkeily, hevoskilpailut ja vaunukilpailut**
- **pankration – nyrkkeily+paini**

Olympian kisojen voittajaluettelo tunnetaan
vuodesta 776 eaa. alkaen

Voiton jumalatar *Nike* kruunaa voittajan

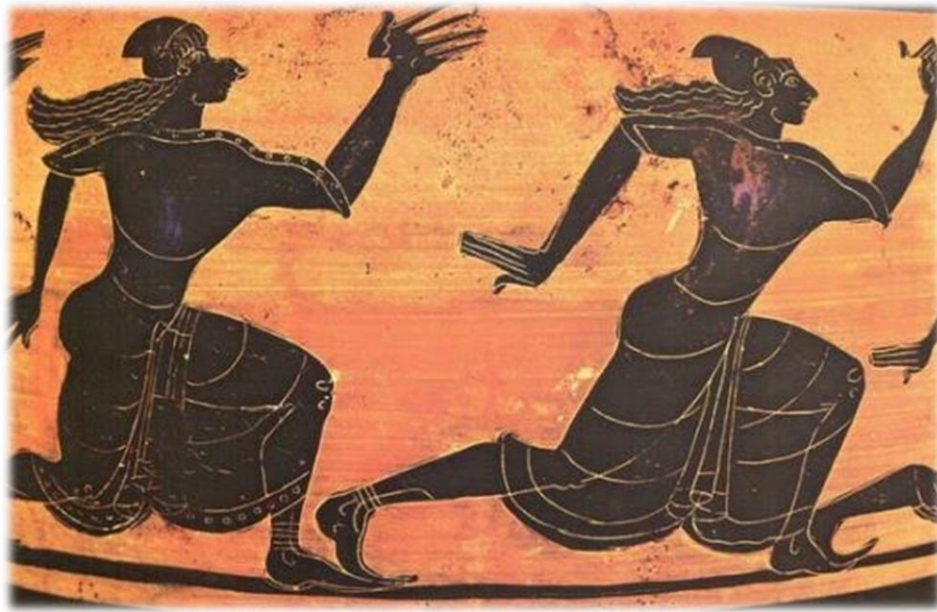

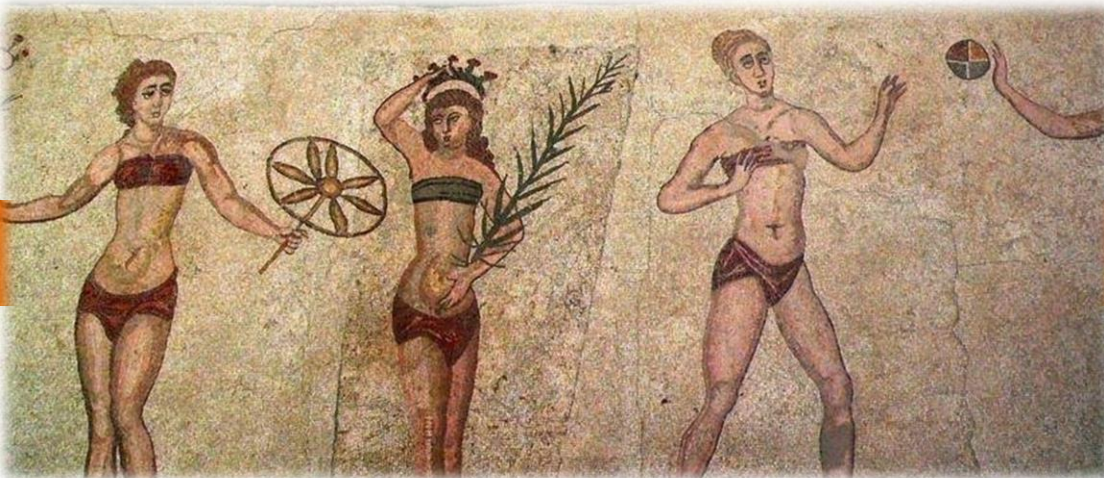
*Odysseias*sa prinsessa Nausikaa palvelijattarineen pelaa palloa odotellessaan vaatteidensa kuivumista:
”Viskasi ruhtinatar päin muuant’ impeä pallon,
mut ohi kiiti se, sinkoutui syvän pyörtehen silmään.”

Naisia Heraia-kisoissa

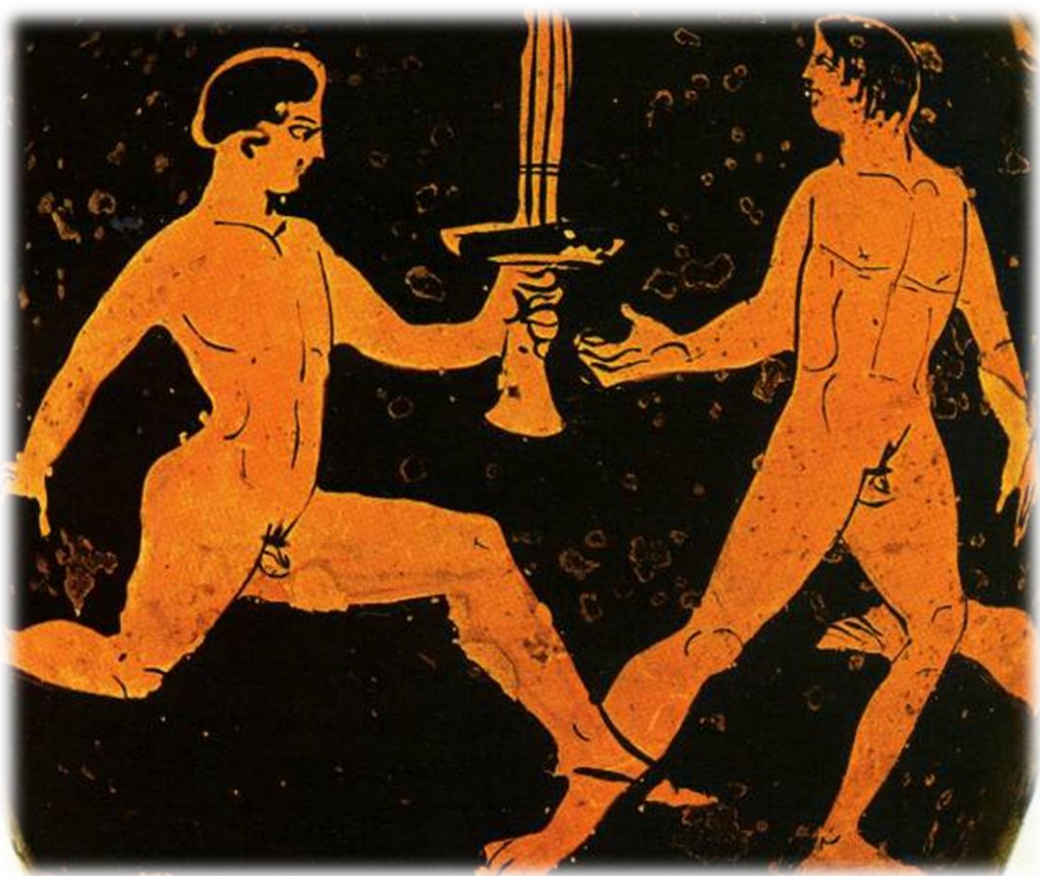

Spartalainen pienoisveistos

Roomalainen mosaiikki

4. DRAAMA JA KIRJALLISUUS - Kreikka

Epiikka – Ilias ja Odysseia

Eepos = kertova runoteos

Lyriikka

Tunteet, säestettyä runoutta

Moraaliset tarinat

Aesopoksen eläintarinat

Draama = Kreikan antiikin kirjallisuus, kuoro + puhuvat hahmot (Thespis)

Draamakilpailut esim.

Dionysos → teatteri

→ Tragedia ja komedia

4. Lyriikka - Kreikka

**Sapho – rakkausrunot,
intohimoinen, soololyriikka**

**Pindaros – oodeja kisojen
voittajille, kuorolyriikka
sepitettiin uskonnollisia ja
maallisia juhlia varten
säestys (lyyra tms.) ja
kuorolaulu**

4. Tragedia - Kreikka

“tragos (vuohi, pukki) ja ode (laulu)”

- Tragedia = murhenäytelmä, sankarin tai sankarittaren kärsimykset/tuho
- aluksi uskonnollissävytteisiä
- Aiskhylos – kohtalo, ihmisten ja jumalten väliset suhteet (Persialaiset, Kahlehdittu Prometheus)
- Sofokles – muutti sankarit inhimillisiksi, perinteiset arvot (Kuningas Oidipus)
- Euripides – realistisempi, pääpaino psykologisen henkilön kuvaukseen, mytologia (Medeia, Hippolytos)

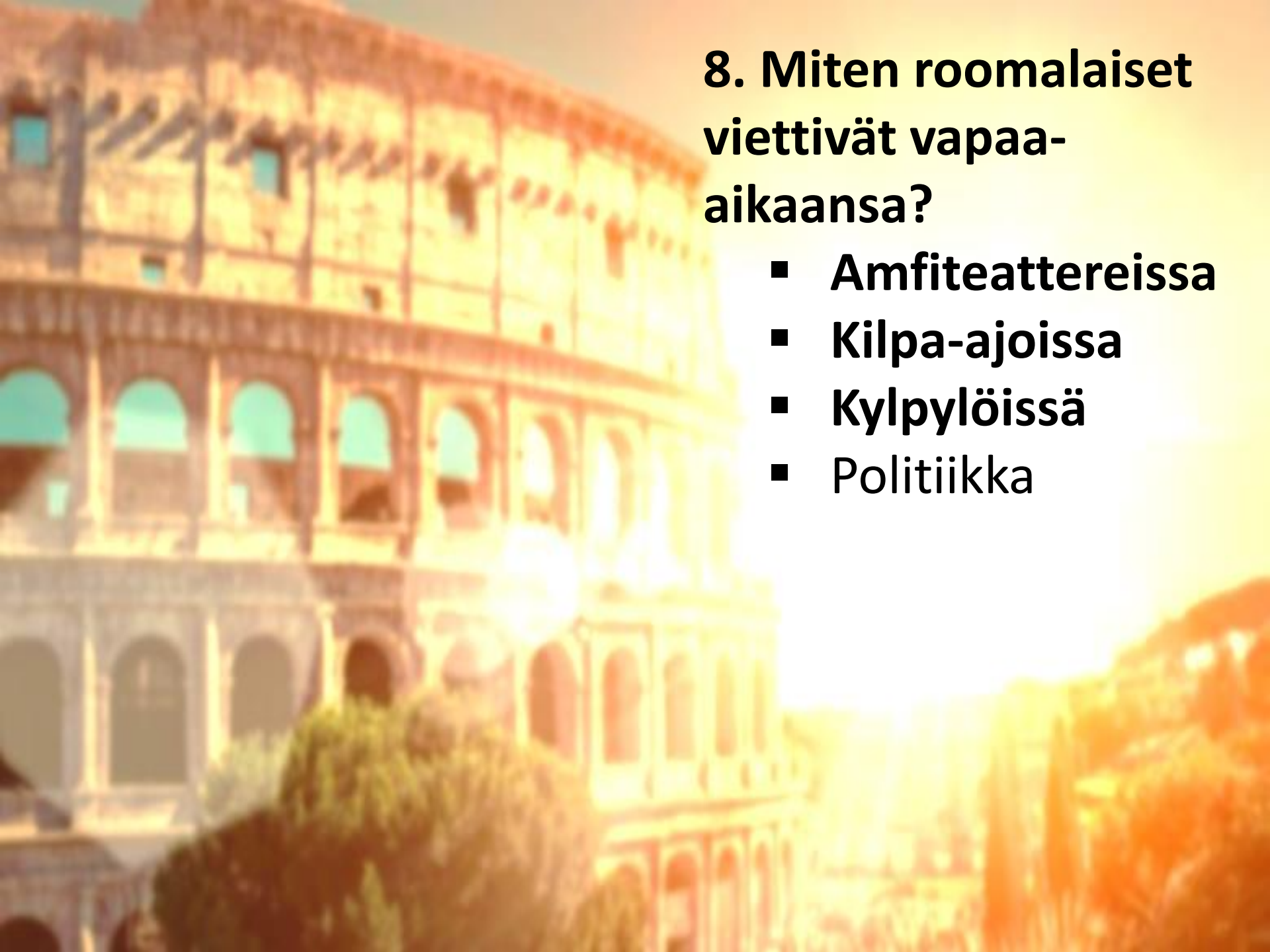

4. Komedia - Kreikka

”komos = meluisat juhlat, juomingit
huvinäytelmät

- Vanha komedia: rivoja ja satiirisia (pilkallisia), hyvä loppu
- Aristofanes:
- Pilkkasi kuuluisia henkilöitä, hullukuriset hahmot (Lysistrate, Pilvet)
- Terävät kannanotot ajan poliittisiin ja kulttuurisiin ilmiöihin (Babylonialaiset)
- Uusi komedia: sosiaaliset tilanteet (Menander)

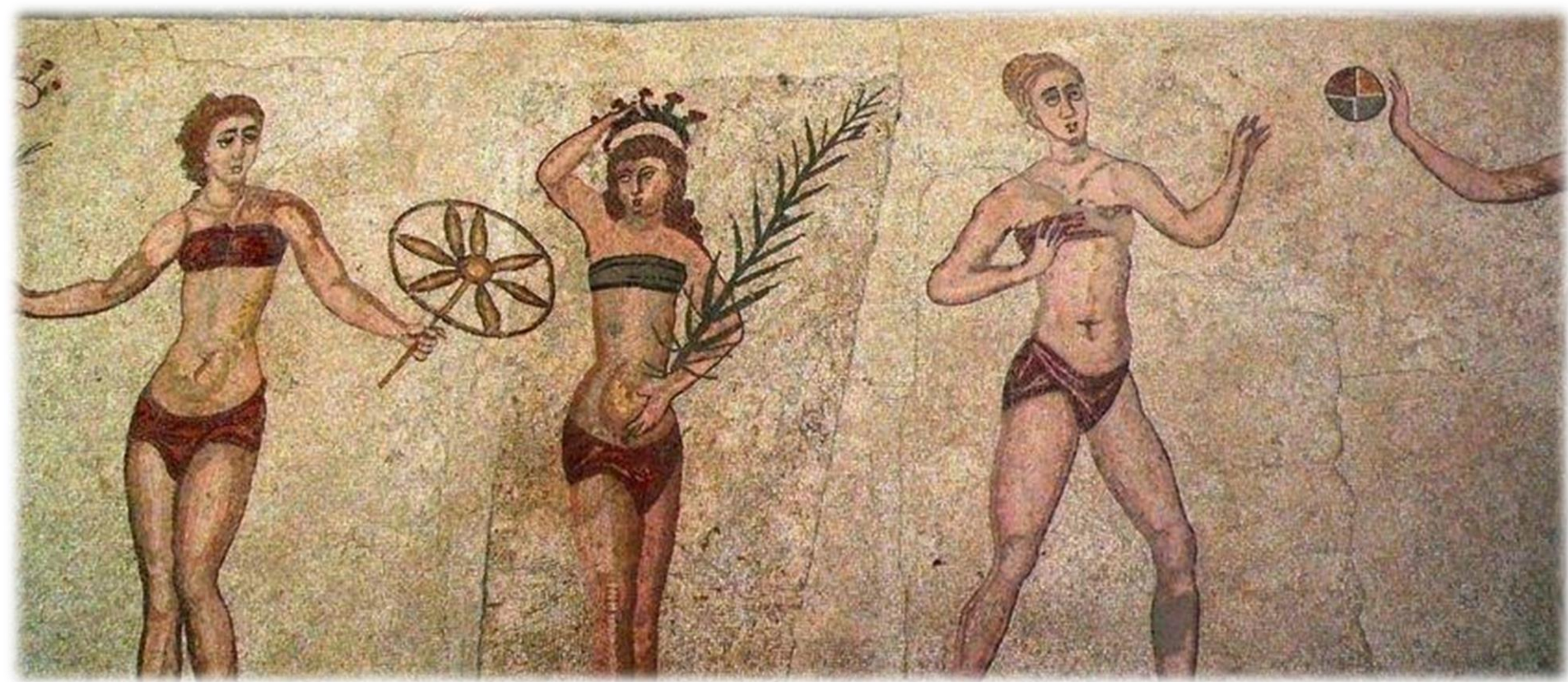
8. Miten roomalaiset viettivät vapaa-aikaansa?

- Amfiteattereissa
- Kilpa-ajoissa
- Kylpylöissä
- Poliitikka

8. URHEILU JA VAPAA-AIKA

- **gladiaattoritaistelut**
- **eläintaistelut**
- **muut taistelut (esim. meri - naumachia)**
- **hevosvaljakkokilpailut (joskus kameli-, strutsi- tai koiravetoiset)**
- **myös pallopelit**
- **teatterissa kevyet komediat ja satiirit**
- **silmänkääntötemput, ilveilyt, akrobatia, tanssi**
- **orgiat**
- **kylpyläkulttuuri**

Roomalainen mosaiikki

Rooman kaupunkikulttuuri

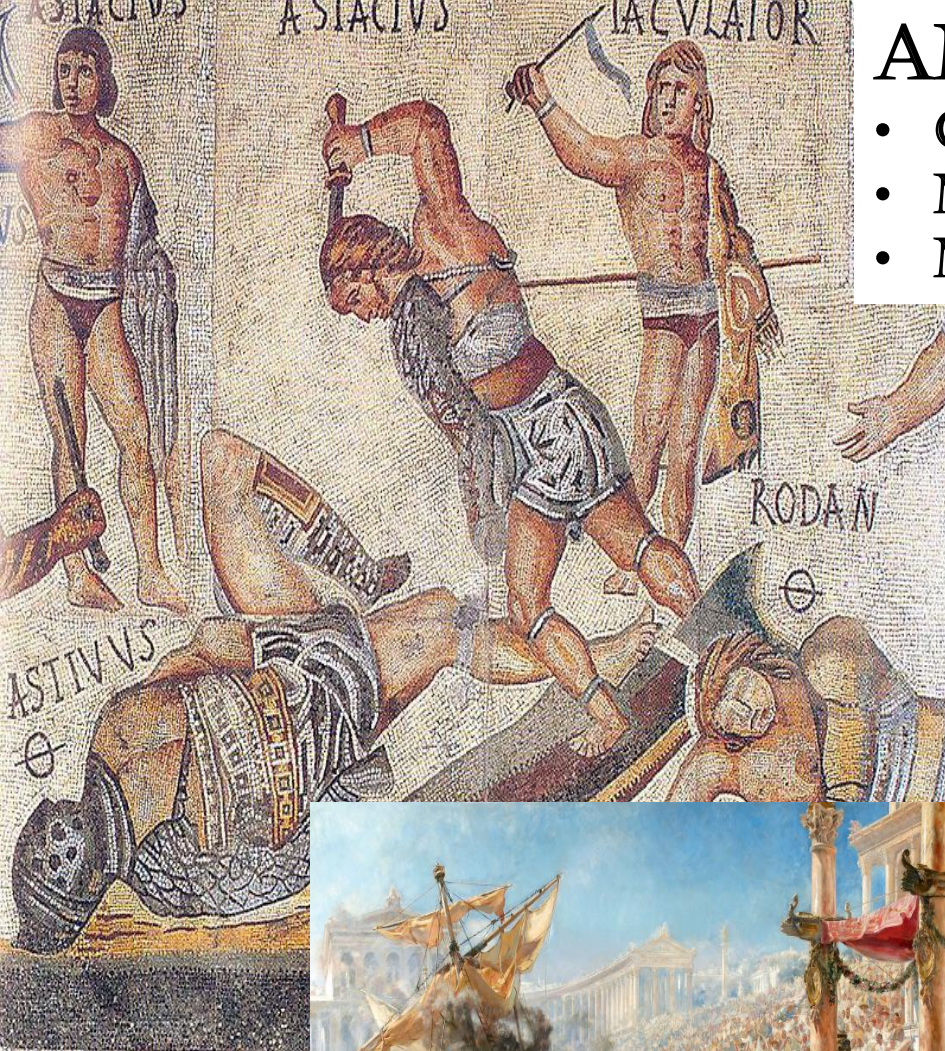
8. Leipää ja sirkushuveja

- **kansalle verisiä huveja**
- **keisari ja ylimykset kustansivat huvitukset**
- **kymmeniä vuosittain**
- **politikointi**
- **kansan rauhoittaminen**

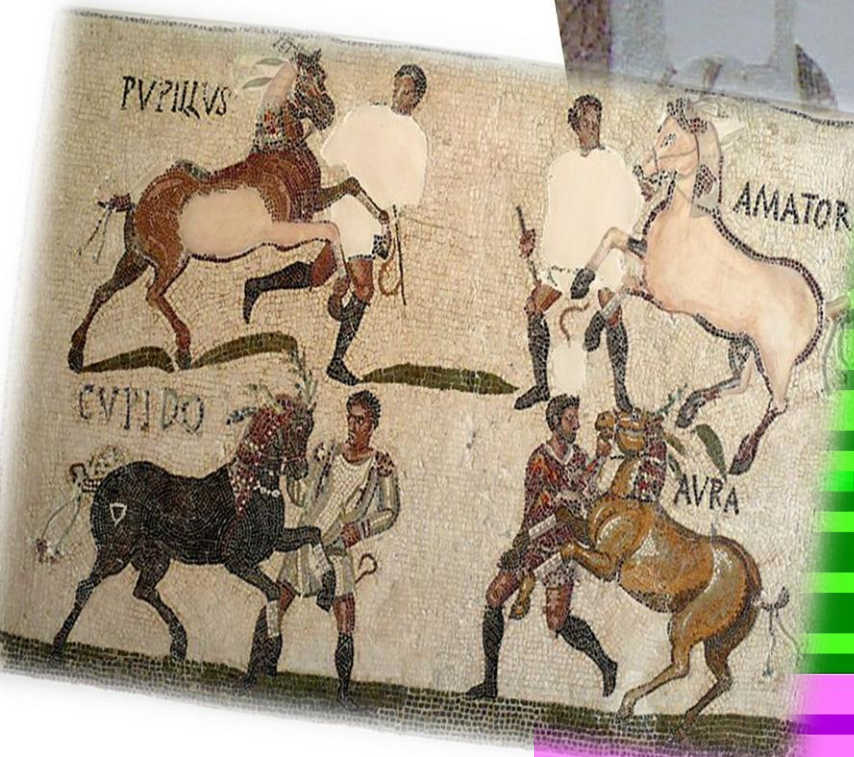
AMFITEATTEREISSA

- GLADIAATTORITAISTELUJA
- METSÄSTYSNÄYTÖKSIÄ
- MERITAISTELUJA (NAUMACHIA)

KILPA-AJORATA (CIRCUS)

- NELIVALJAKKOAJOJA
- NELJÄ TALLIA → VEDONLYÖNTI

KYLPLYLÄT:

PESEYTYMISTÄ, KEVYTTÄ URHEILUA, SOSIAALISIA & POLIITTISIA SUHTEITA

